Caitlín na Clúide

Dráma beag trí-mír
le ceol agus daṁsaí i
gcoṁair an aosa óig

Pádraig Ó Conaire
do sgríoḃ

Brún agus Ó Nóláin, Teor.
i mBaile Áṫa Cliaṫ :: i mBéal Feirste
i gCorcaiġ :: i bPortláirge

PB
1399
.O4
C35
1900z

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

Caitlín na Clúide

dráma beag trí-ṁír
le ceol agus daṁsaí i
gcoṁair an aosa óig

Pádraig Ó Conaire.
do ṡgríoḃ

RESID. SOC. JES.
IHS
GALVIÆ

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

Brún agus Ó Noláin, Teor.
i mBaile Áṫa Cliaṫ :: i mBéal Feirste
i gCorcaiġ :: i bPortláirge

PB
1399
.O4
C35
1900z

Digitized by the Internet Archive
in 2015

159147

https://archive.org/details/caitlnnaclidedrm00ocon

Do'n luċt léiġte agus léiriġte é seo.

An té a léiġeas an dráma beag seo a sgríoḃaḋ i gcóir an aosa óig tuigfiḋ sé gur furus do ḃuiḋin ṗáisdí é léiriú agus gan mórán costais aċt an oiread. Bíoḋ is go ḃfuil trí ṁír ann, níl gaḃaḋ aċt le dá raḋarc—teaċ Ċaitlín na Clúide, agus an bán ós comair Cúirte an Rí. Seomra de ṡórt atá sáṫaċ coitċianta i ngaċ áit sa tír seo atá sa gCéad agus sa Treas Ṁír, agus is féidir a leiṫéid a ċur ar árdán gan stróṁ. Maidir leis an Dara Mír, duine ar biṫ a ḃfuil cleaċtaḋ aige ar a leiṫéid seo d'obair, beiḋ sé i n-ann an t-árdán a ṁaisiú 'n-a ċomair le bláṫa, géaga, crainn, agus eile. Deirtear go ḃfeictear cóisde Ċaitlín ag teaċt isteaċ ar an árdán san Dara Mír: is féidir mar béaḋ sgeaċaċa beiṫ ar cúl an árdáin, agus an cóisde ṫeaċt isteaċ ar a gcúl siúd arís, agus gan beiṫ le feiceál ag an luċt-éiste aċt cloigne agus colna na ndaoine atá sa gcóisde.

Maidir leis an solus, má tá an solus electreaċ le fáġáil, is furus é ṁéadú nó é múċaḋ de réir tola; mara ḃfuil, is féidir lampaí sa mbreis a lasaḋ nó a ṁúċaḋ má ḃíonn gaḃaḋ leo.

Na gúnaí ḃéas ag teasdáil, is furus a leiṫéidí ḟáġáil saor go leor nó iad a ḋéanaṁ.

Do ḋaoine atá ag foġluim teangan, níl aon ḃealaċ níos fearr le fáġáil ná drámaí a léiġeaḋ, mar bíonn an ċainnt beo san dráma díreaċ mar laḃartar í. Má ṫaiṫniġeann an dráma beag seo leis an aos óg, beiḋ drámaí eile le fáġáil aca ó'n sgríoḃnóir céadna.

Na Daoine

An Leas-Ṁáṫair.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr, inġean dí.

An Dara Deirḃṡiúr, inġean eile dí.

Caitlín na Clúide, leas-inġean dí.

Rí Óg na Tíre.

Siḋeóg.

Árd-Oifigeaċ.

An Ċéad Ċoṁairleoir.

Oifigiġ, Saiġdiúirí, Gárdaí, Mná, Uaisle, Tiġearnaí.

Caitlín na Clúide

An Ċéad Ṁír.

Seompa gleoite i dtiġ an Leasṁáṫar. Tá fuinneóga móra ar ċúl an tseompa i dtreo go bḟéadaiḋ an luċt éiste an bóṫar agus an páirc, atá ar aġaiḋ an tiġe amaċ, a ḟeiceál.

Tá tuitim na h-oiḋċe ann, agus lastar na lóċrainn le linn na h-oibre.

Sean-tsorgán ársa san áit. Teine ṁór áḋmuiḋ ar an teallaċ, agus lasraċa ag eirġe aníos as.

Caitlín: (Léiṫí féin cois teallaiġ): Ó! naċ aoiḃinn dóiḃ ḃeiṫ ag dul ċuig damsa an Rí! (Leigeann sí orna.) Aċt maidir liomsa, ní leigtear ċuig aon tsiamsa mé.

Slóġ amuiġ: A Ċaitlín! a Ċaitlín!

Caitlín: 'Seaḋ, a ḋeirḃṡiúr, 'seaḋ. (Eiriġ-eann sí agus téiḋeann go dorus ṡeompa eile.)

Slóġ: Ḃfuil an cóiste mór ag an dorus fós?

Caitlín: Níor ṫáinic sé go fóill; aċt ní ḃeiḋ aon ṁoill air anois. (Í go smaointeaċ). Naċ aoiḃinn do'n triúr aca ḃeiṫ ag dul ċuig damsa an Rí!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr (ag teaċt amaċ as an seompa eile): Cé mar ṫaitniġeas mo ġúna leat? (Siuḃlann sí anonn 's

anall go mórḋálaċ péacaċ. Sgaṫán 'n-a glaic aici. Í ag dearcaḋ uirri féin ó am go h-am.) Naċ ḃfuil sé go h-áluinn, a Ċaitlín?

Caitlín: A leiṫéid eile ní ḃeiḋ ag an daṁsa, a ḋeirḃṡiúr! (Tig an Dara Deirḃṡiúr isteaċ. Í gléasta freisin.)

An Dara Deirḃṡiúr (go cantalaċ; bláṫ dearg 'n-a glaic aici)! Marḃḟáirg air mar bláṫ! Ní féadaim é ḋeisiú 'mo ḟolt olc maiṫ ná donaiḋe!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Cuideoċadsa leat.

An Dara Ḋeirḃṡiúr: Go deiṁin ní leigfeadsa duit láṁ a leagaḋ orm.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: 'Tuige sin?

An Dara Deirḃṡiúr: Ṁillfeá an feisteas seo orm—sin é ḋéanfá—le olc orm, ionnus go gceapaḋ cáċ gur áilne ṫú féin ná mise!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Sin é díreaċ an rud a ċeap tú a ḋéanaṁ ormsa! Nár ṁol tú ḋom an seanġúna gorm sin naċ dtéiḋeann ḋom a ċaiṫeaṁ ag an daṁsa?

An Dara Deirḃṡiúr: Agus ní ṫiuḃrṫá-sa píosa beag lása, atá i dtaisge agat féin, ḋom. (Deisiġeann an Dara Deirḃṡiúr an bláṫ dearg 'n-a cuid gruaige. Í ag breaṫnú uirri féin sa sgaṫán go péacaċ.)

An Dara Deirḃṡiúr: Ḃfuil sé sin i gceart, a Ċaitlín?

Caitlín: Ar ḟeaḃas an tsaoġail! Ní ḟacas ariaṁ níos gleoite tú!

An Céad Ḋeirḃṡiúr: Ag magaḋ fút atá sí. Tá olc ar Ċaitlín linn toisg naċ ḃfuil sí féin ag ḋul ċuig ḋaṁsa an Rí!

Caitlín (Ag éirġe ó'n teallaċ, áit a raiḃ sí ag glanaḋ na gcorcán mór): Go ḋeiṁin féin naċ ḃfuil; agus ní ceart an ḃréag a ċur orm!

An Dara Deirḃṡiúr (Ag magaḋ fúiṫi): Agus tú ag brionglóiḋí aréir go mbéiḋṫeá ag an ḋaṁsa faoi ṡíoda agus faoi ṡról—

An Céad Ḋeirḃṡiúr:—Agus ag ráḋ tríḋ an gcoḋlaḋ go nḋéanfaḋ an Rí Óg ḋaṁsa leat!

Caitlín (Agus í beagnaċ ag gol): Ó! Ó! Ó!

An Dara Deirḃṡiúr: Ná bacaimís léiṫi—an peata mór caointeaċ! (Cromann an ḃeirt ḋeirḃṡiúr 'ġá ngléasaḋ féin go ḋiċċeallaċ. Caitlín ag gol cois na teine.)

An Leas-Ṁáṫair (ag teaċt isteaċ): Ḋeifir! Ḋeifir, a ċailíní, nó beiḋmíḋ ḋeireannaċ ag an ḋaṁsa! (Le Caitlín go ḋúr) Agus tusa, cé'n caoineaḋ atá ort? Agus cé'n fáṫ naċ gcuiḋiġeann tú le do ḋeirḃṡiúraċa?

Caitlín [ag éirġe]: Nár orḋuiġeaḋ ḋom na corcáin a sgiúraḋ? Salóċainn na gúnaí orra.—

An Céad Ḋeirḃṡiúr: Ní h-eaḋ, a ṁáṫair, aċt éaḋ ḃeiṫ uirri naċ ḃfuil sí féin ag ḋul ar an ḋaṁsa!

Caitlín: Ó! ná creid í.

An Leas-Ṁáṫair: Ise dul ag damsa an Rí! Cuirfeaḋ sí sgannraḋ ar a mbéaḋ ann!

An Céad Ḋeirḃṡiúr: Agus dá dtiubraḋ sí láṁ ċonganta dom ar ball beag, ḃéad sinn ullaṁ anois.

An Leas-Ṁáṫair [go dorrḋa le Caitlín]: Múinfeadsa ceaċt duit gan aċar, a óinsiġ! Gaḃ i leiṫ agus ceangal barr-aolaċa mo ḃróg go beo.

Caitlín [go h-umal]: Déanfad, a ṁáṫair. [Caitlín ar a glúnaiḃ ag cosaiḃ a Leas-Ṁáṫar agus í ag obair ar a diṫċeall.]

An Leas-Ṁáṫair [le Caitlín]: Ar niġ tú na h-éadaiġ ar maidin mar duḃraḋ leat?

Caitlín [go h-umal]: Niġeas, a ṁáṫair.

An Leas-Ṁáṫair: Agus ar ġlan tú an párlús? Ní fios dúinn narḃ é an Rí óg féin a ḃéaḋ 'ġár dtionnlacan abaile ó'n damsa!

Caitlín: Ġlanas é, a ṁáṫair.

An Céad Ḋeirḃṡiúr [go cantalaċ le Caitlín]: A Ċaitlín! A Ċaitlín, adeirim!

Caitlín: Seaḋ, a ḋeirḃṡiúr!

An Céad Ḋeirḃṡiúr: Gaḃ i leiṫ annseo go beo, agus socruiġ na ribíní seo dom.

Caitlín! Déanfad, a ḋeirḃṡiúr. [Caitlín ar a glúnaiḃ ag deisiú ribíní i sgiorta a deirḃṡiúra.]

An Dara Deirḃṡiúr [gan dearcaḋ uirri]: A Ċaitlín! A Ċaitlín! Gan láṁ ċonganta ar biṫ a ṫaḃairt domsa! Go beo! Go beo, adeirim!

Caitlín: Déanfad anois é, a ḋeirḃṡiúr! [Eiriġeann sí d'á glúnaiḃ le caḃair agus congnaṁ a ṫaḃairt do'n Dara Deirḃṡiúr.]

An Leas-Ṁáṫair [ag magaḋ fúiṫí]: Agus is dóċa go mba ṁaiṫ leatsa ḋul ag an daṁsa freisin, a Ċaitlín!

Caitlín: Ó dá ḃféadfainn é!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Cá ḃfios narḃ é an Rí Óg féin a raċaḋ ag daṁsa léiṫi!

An Dara Deirḃṡiúr: Nó uasal óg eicínt 'ġá pósaḋ!

Caitlín: Dá mbéaḋ do ḟeanġúna buiḋe agam, a ḋeirḃṡiúirín, raċainn ann; agus annsin——.

An Ḃeirt aca: An gcloiseann siḃ í! A leiṫéiḋ siúd ḋul ag daṁsa an Rí! [Tosuiġeann siad ag magaḋ faoi Ċaitlín.]

An Leas-Ṁáṫair: Seo! Seo! Siuḃlaimís! [le Caitlín] Agus bíoḋ teine ṁaiṫ agat rómainn. Agus na dearmad corcán maiṫ anḃruiṫe beiṫ i n-aice leis.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Agus na dearmad caoi a ċur ar mo ġúna gorm dom. Beiḋ sé ag teasdáil uaim ar maidin. [Iad ag an doras.]

An Dara Deirḃṡiúr: Agus na dearmad deis a ċur ar mo stocaiḃ fada bána síoda.

An Leas-Ṁáṫair: Seo, bímís ag gluais-eaċt! [Iad triúr ag imṫeaċt.]

An Ḃeirt Ḋeirḃṡiúr: [Ag casaḋ píosa d'aṁrán agus iad ag imṫeaċt.]

AN T-AṀRÁN.

I.

Táimíd ag dul go dtí an daṁsa,
Go dtí an daṁsa, go dtí an daṁsa;
Táimíd ag dul go dtí an daṁsa,
Is ní ṫiocfaimíd aḃaile go maidin.

II.

Beiḋ an Rí 'gus na flaiṫe ann,
Na flaiṫe ann, na flaiṫe ann;
Beiḋ an Rí 'gus na flaiṫe ann,
Is a lán de ḋaoine uaisle.

III.

Beiḋ biaḋ agus deoċ agus siamsa ann,
Agus siamsa ann, agus siamsa ann.
Beiḋ biaḋ agus deoċ agus siamsa ann,
Agus sinne plúr na mban ann.

IV.

[Ag síneaḋ méar i dtreo Ċaitlín.]

Aċt caiṫfiḋ tusa fanaċt sa mbaile,
Fanaċt sa mbaile, fanaċt sa mbaile;
Aċt caiṫfiḋ tusa fanaċt sa mbaile,
Ag glanaḋ na gcorcán salaċ.

[Imṫiġeann an ḃeirt ḋeirḃṡiúr agus a máṫair.]

[Le linn do'n ḃeirt ḃeiṫ ag casaḋ an aṁráin deireann Caitlín ar sguaib agus tosuiġeann sí ag glanaḋ an tiġe; aċt ní túisge an dorar amaċ iad ná caiṫeann sí uaiṫi an sguab. Suiḋeann sí ar stól cois na teine, a ḋá láiṁ faoi n-a ceann agus í ag gol.]

Caitlín: Táid imṫiġṫe anois agus táimse fágṫa liom féin. Bím liom féin i gcoṁnaiḋe gcoṁnaiḋe ó fuair mo ṁáṫair féin bás,—seaḋ, liom féin ag glanaḋ an tiġe, ag niġeaċán, ag sníoṁ, ag fuaġáil, ag bacáil, ag cniotáil ó ṁaidin go faoiḋean; aċt cé'n ḃríġ é aċt naċ ḃfuil meas ná gean ag aon duine ar an saoġal mór brónaċ seo orm! Agus mo leas-ḋeirḃṡiúraċa, naċ é an saoġal breáġ aoiḃinn aca é! Iad ag an uile ṡiamsa agus daṁsa d'á mbíonn ann! Dá ḃféadfainn dul ċuig daṁsa an Rí Óig! Dá mbéaḋ gúna agam ċuige! [í 'n-a tost agus go smaointeaċ ar feaḋ tamaill]. Oċ! Cé'n ṁaiṫ an ċainnt? [Osna uaiṫi.]

RANN ĊAITLÍN.

Fonn—"Péarla an Ḃrollaig Ḃáin."

Ag obair in san tiġ,
De ṁaidin agus d'oiḋċ',
Bíonn cuṁa agus brón agus tuirse orm.
Ó d'ḟág mo ṁáiṫrín mé,
Ó fágaḋ í san gcré,
Níl éinne ann a ḃeireann aon ġráḋ dom.

Uċ! Is truaġ an ġirrseaċ í,
Girrseaċ gan a maṫairín ḋíl;
Ní geal é a gáire ná a gné.
Aċ nuair a ṫiocfas Lá an Luain,
Beiḋ tú liom arís go buan,
A Ṁaṫairín ḋíl, a Stóirín geal mo ċléiḃ.

[Cloistear torann amuiġ. Geiteann Caitlín. Ċítear an t-Siḋeóg, óigḃean agus slat fada 'n-a glaic aici, ag an doras. Isteaċ léiṫi. Umluiġeann sí do Ċaitlín aṁail is dá mba ríoġainn í.]

An t-Siḋeóg: A Ċaitlín na Clúiḋe, ná bíoḋ brón ort?

Caitlín [go sgáṫṁar]: Cé ṫú? Cé ṫú, a Ríoġain áluinn?

An t-Siḋeóg: Mise Bainríoġain na Siḋeóg, agus ó tá an draoiḋeaċt agam, tig liom cabrú leat le ḋul ċuig daṁsa an Rí.

Caitlín: Aċt cé'n ċaoi, a Ríoġain?

An t-Siḋeóg: Ar ċóirsde órḋa. Cad eile cé'n ċaoi agus a áilne is táir?

Caitlín: Ag magaḋ fúm atáir, a ríoġain.

An t-Siḋeóg: Ní magaḋ é aċt dá ríre. Gúna bán ab ḟearr leat, an eaḋ? Seaḋ, gúna bán agus gréasobair órḋa air; agus stocaí bána síoda. Gaḃ amaċ san ngarrḋa agus fáiġ lil agus cúpla buaċallán. Fág ar lic na fuinneóige iad, agus annsin——.

Caitlín [agus a croiḋe tógṫa]: Déanfad! Déanfad go beo é.

[Imṫiġeann Caitlín amaċ faoi ḋeifir. Téiḋeann an t-Siḋeóg ó ṫaoḃ taoḃ na h-áite agus focla draoiḋeaċta 'ġá gcleaċtaḋ aici.]

Na Focla Draoiḋeaċta.

Lúrabóg, larabóg,
Buille beag ó ṗeacóig.
A uisge agus a ġaoṫ,
A naoiṁ agus a ṡaoi,
  Táimíd ag glaoḋaċ oraiḃ.
Gúna áluinn dear,
  Taḃair leat, a ġaoṫ andear,
Stocaí bána síoda
  Taḃair leat iad ó Ḋál Riada.
  Síos go dtí
  Uaiṁ na ngaoṫ,
Agus faiġ bróigíní áilne.
Agus ná dearmad, a ḋuine ċóir,
Seoda breáġa óir
A ṫaḃairt ċuig mo Stóirín óig.

[Tig Caitlín isteaċ.]

Caitlín: D'ḟágas na bláṫa ar lic na fuinneóige díreaċ mar d'orduiġ tú ḋom, a Ríoġain.

An t-Siḋeóg: Ar ḟág anois? Fainic ar ḟág. Féaċ a ḃfuil siad ann fós, má d'ḟág. [Téiḋeann Caitlín go dtí an ḟuinneóg. Breaṫnuiġeann sí amaċ. An t-Siḋeóg ar a cúl agus a slat draoiḋeaċta 'ġá beartú aici. Soillse, má's féidir.]

Caitlín [agus iongnaḋ mór uirri]: Ó! Ó! Ó! Ní bláṫa atá ann ar ċor ar biṫ aċt gúna áluinn, agus stocaí deasa síoda. [Tugann sí an gúna agus na stocaí isteaċ

tríd an ḃfuinneóig. Gliondar uirri. Coisméag daṁsa uaiṫi.]

An t-Síḋeóg: Agus nac ḃfuil aon ní eile ar lic na fuinneóige? [Caitlín ag an ḃfuinneóig. Baintear geit eile aisdi.]

Caitlín: Ó! Ó! Ó! Na bróigíní is aoiḃne d'á ḃfaca aon duine ariaṁ! Agus seoda áilne óir. [Iad 'n-a láṁaiḃ aici.] A leiṫéid d'ḟeisteas ní ḃeiḋ ar aon ṁnaoi eile ag an daṁsa! Bróigíní gloine! Seoda óir!

An t-Síḋeóg: Agus cé'n ċaoi a raċas tú ann gan cóisde agus capaill?

Caitlín: Ó! mo ḋearmadsa, a Ríoġain. [Pus uirri.]

An t-Síḋeóg: Nár bronnaḋ sé luċóga bána ort mí ó ṡoin agus nac ḃfuil siad agat i mbosga 'do ṡeomra anois?

Caitlín [agus iongnaḋ uirri]: Bronnaḋ, a Ríoġain.

An t-Síḋeóg: Siar leat agus fáiġ dom iad. [Téiḋeann Caitlín siar sa seomra. An t-Síḋeóg ag bearṫú a slaite. Focla diaṁaire 'ġá gcanaḋ aici. Soillse ioldaṫaċa.]

Na Focla Diaṁaire.

Lúrabóg, larabóg,
Buille beag ó peacóig.
A uisge agus a ġaoṫ,
A naoiṁ agus a ṡaoi,

Síos go dtí
Uaiṁ na ngaoṫ
Agus cóisde agus capaill
Faġaiḋ do mo laoġ.

Caitlín [ag teaċt aniar as an seomra; í beagnaċ ag gol]: Ó! goideaḋ uaim iad, idir bosca agus luċóga!

An t-Siḋeóg [ag léigint uirri]: Ar goideaḋ? Naċ mór millteaċ an náire é! [Cuireann sí cluas uirri féin.] Aċt céard sin amuiġ?

Caitlín [ag breaṫnú amaċ ṫríd an ḃfuinneóig]: Ó! naċ é an t-iongnaḋ é! Naċ é an t-iongnaḋ mór é! Cóisde breáġ, ċoṁ breáġ le cóisde an Rí féin——.

An t-Siḋeóg: M'anam go ḃfuil sé go h-áluinn. Agus na sé capaill ḃána atá faoi, naċ iad atá sotalaċ tearaiḋe!

Caitlín: Agus gan cóisteoir ná giolla leo!

An t-Siḋeóg: Is cinnte naċ dtig leatsa na capaill ṡotalaċa sin a ṫiomáint ċuig cúirt an Rí gan coisteoir.

Caitlín [go brónaċ]: Ó! céard a ḋéanfad? Céard a ḋéanfad, a Ríoġain?

An t-Siḋeóg: Fan! [í ag smaoineaḋ, mar ḋóiġ de]. Ar goideaḋ na babóga uait ċoṁ maiṫ is goideaḋ na luċóga bána oilte?

Caitlín: Ó! na h-abair gur goideaḋ uaim na babóga!

An t-Siḋeóg: Féaċ ar goideaḋ? [Téiḋeann Caitlín siar sa seomra arís. Déanann an t-Siḋeóg coṁarṫaí le n-a slait. Cloistear focla diaṁaire draoiḋeaċta.]

Na Focla Diaṁaire.

Lúrabóg, larabóg,
Buille beag ó ṗeacóig,
Á uisge agus a ġaoṫ,
Á naoiṁ agus a ṡaoi,
Síos go dtí
Uaiṁ na ngaoṫ,
Agus giollaí agus cóisteóir,
Faiġiḋ do mo laoġ.

Caitlín [agus í ag fáisgeaḋ a ḋá láiṁ]: Na babóga! Na babóga breáġa imṫiġṫe.]

An t-Siḋeóg [ag féaċaint amaċ ṫríd an bfuinneóig]: Céard sin? Céard sin? [Caitlín ag dul go dtí an ḟuinneóg.]

Caitlín: An cóisteóir i n-áirde 'n-a ċrannóig! Agus an croiméal iongantaċ atá air! Agus na giollaí ioldaṫaċa atá ar ċúl an ċóisde!

An t-Siḋeóg: Agus is ag fanaċt le tusa a ṫabairt go dtí damsa an Rí atá siad! Déan deifir anois, agus ná cuir aon ṁoill orra. Cuir ort an gúna nua agus na stocaí go beo! [Téiḋeann Caitlín siar sa seomra. Déanann sí dearmad ar na bróigíní gleóite gloine. Beireann an t-Siḋeóg orra agus breaṫnuiġeann orra go géar.]

An t-Siḋeóg: Mo ḋearmad má tá bean eile sa ríoġaċt d'ḟéadfaḋ a troiġ a ċur i gceann aca sin. [Cuireann sí ar ċaṫaoir iad.]

Caitlín [ag teaċt aniar ar an seomra]: Ó cár imṫiġ na bróigíní gloine uaim? [í go mórḋálaċ ar a gúna breáġ].

An t-Siḋeóg: Tá tú ag breaṫnú go h-iongantaċ! Agus tá na bróigíní agam annseo ḋuit. Cuirfiḋ mé féin ort iad. [Cromann an t-Siḋeóg leis na bróigíní a ċur ar Caitlín. Í ag cainnt le linn an aċair.]

Caitlín [go péacaċ]: Ní aiṫneóċaiḋ aon ḋuine mé agus an feisteas seo orm.

An t-Siḋeóg: Aċt aiṫneoċaiḋ tusa các.

Caitlín: Naċ mé atá buiḋeaċ ḋíot!

An t-Siḋeóg: Níl aċt aon focal aṁáin agam le ráḋ leat sul a n-imṫeoċaiḋ tú.

Caitlín: Seaḋ.

An t-Siḋeóg: Bíoḋ toġa oiḋċe agat. Aċt ar t' anam, ná fan ag an ḋaṁsa ṫar éis an dó-ḋéag. Nuair a ċloisfeas tú an ċéad buille de'n dó-déag, glan leat go mear cuma cé ḃéas leat.

Caitlín: An ċéad buille de'n dó-ḋéag?

An t-Siḋeóg: Seaḋ. An ċéad buille gan teip.

Caitlín: Imṫeaċt ar an gcéad buille de'n dó-ḋéag gan teip. Déanfad. Déanfad cinnte, a Ríoġain áluinn.

Brat.

AN DARA ṀÍR.

An bán ós comair Cúirte an Rí i dtosaċ na h-oiḋċe. Ar ċúl an árdáin tá cuid d' éadan na Cúirte le feiceál agus soillse sna fuinneógaiḃ. Crainnte faoi soillsiḃ ṫall agus i ḃfus. Búird beaga faoi ḃiaḋ agus deoċ faoi na crannaiḃ. Dreamanna beaga 'n-a suiḋe ag na búird ag caiṫeaṁ lóin.

I gceart-lár an árdáin, agus idir na búird atá ar aċan taoḃ ḋe, tá plás beag folaṁ. Ceol ar siuḃal tráṫ eiriġeas an brat.

Tig an Rí óg isteaċ gan mórán moille. Beirt ċomairleoir leis. Fir an-óga an triúr aca, agus is cosaṁail go ḃfuilid an-ċáirdeaṁail le n-a ċéile.

An Ċéad Ċomairleoir: Cé mar ṫaiṫniġeann an oiḋċe leat, a Rí?

An Rí: Ní go ró-ṁaiṫ é.

An Ċéad Ċomairleoir: Cé'n ċaoi sin?

An Rí: Ṡiuḃalas an ṗáirc, agus mo ṁian de ḃean óig ní ḟacas i n-aon áit. Agus mé ṫar éis gairm-sgoile ċur amaċ ag iarraiḋ ar ṁnáiḃ áilne na ríoġaċta teaċt ċuig mo ḋaṁsa.

An Ċéad Ċomairleoir: Agus tá plúr ban na ríoġaċta ann cinnte.

An Rí: Má tá, is ait an ríoġaċt í.

An Ċéad Ċomairleoir: Is deacair ṫú a ṡásaṁ, a Rí.

An Rí: B'ḟéidir é. Tá mná deasa sa láṫair cinnte; aċt má tá, is mná gan mórán céille a casaḋ liomsa díḃ. Tá sean-ċailleaċa ann atá ċoṁ niṁneaċ le naṫair niṁe—go deiṁin, do ġéarfaidís siúd an leaṁnaċt ort. [Ċítear beirt ḋeirḃ-siúr Ċaitlín ag siuḃal le ċéile ar gcúl.]

An Ċéad Ċoṁairleoir [ag breaṫnú ar na mná óga]: Níl mórán loċt ar an mbeirt sin.

An Rí: Uċ! Ní breáġ liom do ḃaraṁail, a Ċoṁairleoir. [Uṁluiġeann an Ċoṁairleoir dó.]

An Rí [agus osna uaiḋ]: Agus an ċaoi a ċeapas go gcasfaiḋe mo roġa de ṁnáiḃ an tsaoġail liom anoċt!

[Formán ar gcúil. Ċítear luċt an daṁsa ag breaṫnú uaṫa i dtreo na láiṁe clé. Iongantas orra. Ċítear coisde Ċaitlín ag teaċt isteaċ ó'n taoḃ sin de'n árdán. Osgluiġtear doras an ċóisde. Tig Caitlín amaċ ar faoi ġradam.]

Bean Uasal [ag ceann de na búird beaga]: Naċ í an spéirbean áluinn í!

Bean eile [i n-aice léiṫe]: A leiṫéid eile níl ar an saoġal! [Tá cosaṁlaċt ar an Rí go ḃfuil sé corruiġṫe go mór. Caitlín óg ag druideaḋ leo go maorḋa.]

An Rí [agus láṁ leis ar a croiḋe]: Ó! Ó! Ó! naċ áluinn í!

[Siuḃlann an Rí i dtreo Ċaitlín. An sluaġ ag féaċaint air faoi iongnaḋ. Annsin uṁluiġeann sé go talaṁ di. Síneann sé láṁ amaċ. Beireann ar láiṁ ar Ċaitlín. An ḃeirt aca ag siuḃal amaċ i lár an árdáin ag coṁráḋ ar nós seanċáirde. Ceol.]

An Rí [ag uṁlú di arís]: Na céadta míle fáilte róṁat go dtí ár ndaṁsa, a Ríoġain áluinn! Daṁsa agus fleaḋ gan taiṫneaṁ a ḃéaḋ ann gan ṫú. An mian

leat suiḋe i n-aice liom? [Suiḋeann an Rí agus Caitlín le ċéile.]

Oifigeaċ [ag uṁlú ḋóiḃ]: Táṫar leis an daṁsa Ríoġaṁail a ḋéanaṁ anois, a Rí. [Imṫiġeann sé.]

An Rí: Ba ṁór an onóir ḋom é, a Ríoġain, dá nḋéanfá an daṁsa seo liom.

Caitlín [ag eirġe]: Is mó an onóir ḋomsa, a Rí, go n-iarrann tú orm daṁsa ḋéanaṁ leat. [Téiḋeann an ḃeirt aca amaċ leo ḟéin leis an daṁsa a ḋéanaṁ.]

[Ar ḃeiṫ críoċnuiġṫe do'n daṁsa, uṁluiġeann an Rí agus Caitlín d'á ċéile. Suiḋeann siad ar leaṫṫaoḃ leo féin faoi ċrann.]

Oifigeaċ: Daṁsa coitċianta! Daṁsa coit-ċianta, a uaisle!

[Toġann na daoine uaisle na mná uaisle leis an daṁsa ḋéanaṁ leo. Tosnuiġtear ar ċeol bog. Ar ċúl an árdáin atá an daṁsa ar siuḃal i dtreo naċ gcuirtear isteaċ ar an gcoṁráḋ. Mar ġeall ar na crainnte agus eile, ni ḟeictear aċt cuid de na daoine atá ag daṁsa.

An Rí agus Caitlín agus cosaṁalaċt orra, agus iad 'n-a suiḋe faoi'n gcrann, go ḃfuilid an-ṁór le ċéile.

Tig an Leas-Ṁáṫair agus an ḃeirt Ḋeirḃṡiúr isteaċ, agus fanann siad i lár an árdáin amuiġ. Éad orra.]

An Leas-Ṁáṫair: Is truaiġ liom, a Ċailíní, nár iarraiḋ ar ċeaċtar agaiḃ dul á' daṁsa.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr [go feargaċ]: Ortsa atá an loċt, a ṁáṫair.

An Leas-Ṁáṫair: Cé'n ċaoi sin?

An Céad-Ḋeirḃsiúr: An deifir a ḃí ort? 'Ġár mbrostú agus 'ġár mbrostú agus 'ġár mbrostú gan cead a ṫaḃairt dúinn caoi a ċur orainn féin . . . [ag féaċaint isteaċ i sgaṫán beag atá n-a mála] Ó! naċ mé an feic anoċt!

An Dara Deirḃsiúr: Ṁ'anam gur tú. Is tú an feic is iongantaiġe d'á ḃfuil ann!

An Céad Ḋeirḃsiúr: Níl aċt an an-ċaoi ort féin. Dá ḃfeicteá tú féin! Agus na bláṫa sin a ċuir tú ar do ċeann! [Déanann sí magaḋ agus gáiriḋ faoi n-a deirḃsiúr.]

An Dara Deirḃsiúr: Ó taḃair dom an sgaṫán beag sin.

An Céad Ḋeirḃsiúr: Ní ṫiubraḋ, [Iad a ḋul i ḃfostóḋ gruaige 'n-a ċéile maraċ an Leas-Ṁáṫair.]

An Leas-Ṁáṫair: Foiġid! Foiġid! Foiġid! Ná stróiciḋ a ċéile! Beiḋmid náiriġṫe go deo!

An Dara Deirḃsiúr: Mo ḃrón go dtáinic mé annseo ar ċor ar biṫ! Mo ḃrón nár ḟanas sa gclúid le Caitlín! [í beagnaċ ag gol].

An Leas-Ṁáṫair: Beiḋ damsa eile ann.

An Céad Ḋeirḃsiúr: Aċt cé raċaḋ ag damsa le n-a leiṫéid siúd? Raċaḋ duine uasal ag damsa le Caitlín féin níos

túirse ná raċaḋ sé ag daṁsa léiṫi siúd!

[Ċítear an Rí agus Caitlín (naċ n-aiṫniġeann siad) ċuca. Ceaṫrar giollaí óga, agus cliaḃaċa bláṫ ar iomċur aca ar a gcúlaiḃ. Ḃeireann Caitlín bláṫ do ḋaoine ṫall agus i ḃfus.]

An Leas-Ṁáṫair: Tig liḃ troid a ḋéanaṁ sa mbaile, agus an uile snáṫ atá orraiḃ a stracaḋ, má's mian liḃ—aċt ná náiriġtear sinn uile roiṁ an Rí agus an Ríoġain sféireaṁail seo. [Déanann na Deirḃṡiúreaċa iarraċt ar iad féin a ḋeisiú beagán ar ḟeiceál an Rí agus an Ríoġain ċuca.]

An Dara Deirḃṡiúr: Dá mbéaḋ gúna mar sin orm, ḋéanfaiḋe daṁsa liom.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Dá mbéaḋ éadan mar sin ort, ḋéanfaiḋe daṁsa leat—

An Leas-Ṁáṫair: Foiġid! Foiġid! Ċugainn an Rí agus an Ríoġain. Ní fios d'aon duine cé hí, nó cérb as di.

[An Rí agus Caitlín agus giollaí óga na mbláṫ sa láṫair. Uṁluiġeann an triúr ban ḋóiḃ. Cuireann Caitlín a láṁ i gcliaḃ na mbláṫ, agus síneann ceann aca ċuig an gCéad Ḋeirḃṡiúr.]

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Ḃéaḋ leisg ar mo leiṫéidse bláṫ a ġlacaḋ ó do leiṫéidse de Ríoġain áluinn.

Caitlín: Ná bíoḋ. Gaċ duine a ċur ar an suaiṁnear an t-aon rud aṁáin atá uaim.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr [ag glacaḋ an ḃláṫa uaiṫi]: Táim buiḋeaċ ḋíot ó mo ċroiḋe amaċ, a Ríoġain áluinn!

Caitlín [ag síneaḋ bláṫa ċuig an Dara Deirḃṡiúr): Agus tusa, a ḃean uasal! [Le n-a Leas-Ṁáṫair] Agus tusa freisin, a ḃean uasal! [Uṁluiġeann an triúr ban. Imṫiġeann an Rí agus Caitlín.]

An Leas-Ṁáṫair: Naċ í atá láġaċ cineálta!

An Dara Deirḃṡiúr: Dá láġaiġe í, is áilne ná sin arís í!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Is cosaṁail ó'n spéir atá ag an Rí innti gur Ríoġain ṁór cumasaċ í!

An Leas-Ṁáṫair: Aċt ṡílfeá ar ḃealaċ eicínt go raiḃ aiṫne aici orainn-ne.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Sin é an smaoineaḋ a ḃí 'mo ċeann-sa freisin.

An Dara Deirḃṡiúr: Cé'n ċaoi a' mbéaḋ? Agus gan aiṫne ag aon duine annseo ag an daṁsa uirri!

An Leas-Ṁáṫair: Aċt seo ċugainn beirt uaisle . . . .

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Le daṁsa ḋéanaṁ linn, b'ḟéidir.

An Leas-Ṁáṫair: Beiḋ gaċ duine ar ḃur dtóir anois, ó ċonnacadar an Ríoġain áluinn ag cainnt go láġaċ liḃ.

An Ċéad Duine Uasal [leis an gCéad Ḋeirḃṡiúr]: An dtiuḃraiḋ tú an daṁsa seo dom, má's é do ṫoil é?

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Tiuḃraḋ, agus fáilte. [Beireann sé ar láiṁ uirri, agus imṫiġeann siad leo.]

An Dara Duine Uasal [leis an Dara Deirḃṡiúr]: Ba ṁór an onóir dom, a ḃean uasal, dá ndéantá an daṁsa seo liom.

An Dara Deirḃṡiúr: Tá fáilte romat. [Beireann sé ar láiṁ uirri agus imṫiġeann siad leo go gliondaraċ imeasg na daiṁseoirí.]

[Tig an Rí agus Caitlín sa láṫair. Réiḋtiġeann gaċ cúpla iad féin i gcoṁair an daṁsa. Ní ar gcúl atá an daṁsa seo aċt i lár baill an árdáin.]

An Rí: Má sgarann tú go deo uaim, a Ríoġain ó'n spéir, brisfear an croiḋe 'mo lár istiġ.

Caitlín [go cuṫalaċ]: Ná h-abair a leiṫéid, a Rí . . . aċt cé'n t-am anois é?

An Rí: Is cuma, a Ríoġain . . . Maidir linn-ne, a ġile na gile, ní am aċt síoraiḋeaċt ċaiṫear sinn le céile.

[Tosuiġtear ar an daṁsa. Balla luimniġe. Ṫar éis é ḃeiṫ ar siuḃal ar feaḋ beagán aimsire, cluintear clog mór na cúirte ag bualaḋ an dó-ḋéag. Ar ċlos sin do Ċaitlín sgaoileann sí an Rí uaiṫi, agus imṫiġeann léiṫi go beo i ngan ḟios. Cuireann an Rí a ḋá láiṁ os a ċionn. Tá dat an ḃáis air. Stadann an ceol agus an daṁsa.]

An Rí: Mo ḃrón! Mo ḃrón! Céard a ḋéanfas mé? [Bailiġeann na daiṁseoirí ṫart air faoi uaṫḃás.]

Duine Uasal: Céard tá ort, a Rí? Céard tá ort?

An Rí: An Ríoġain áluinn! Cá ḃfuil an Ríoġain áluinn uaim!

Duine Uasal: Lagar atá ag teaċt ar an Rí! [Beirtear air.]

Oifigeaċ Airm: An duine eicínt a ṁasluiġ ṫú, a Rí? Tá claiḋeaṁ agam annseo le do ċosaint. [Beartuiġeann sé a ċlaiḋeaṁ.]

An Rí: Ní heaḋ. Ní heaḋ ar ċor ar biṫ! Aċt an Ríoġain éaċtrannaċ áluinn d'á dtugas gean imṫiġṫe uaim! Arís coiḋċe ní ḃeiḋ suaiṁneas ná soġ agam! [Suiḋeann sé.] Aċt naċ ḃfaca na gárdaí, a ḃí ag faire ag an ngeata mór, an Ríoġain áluinn ag imṫeaċt 'n-a cóisde?

Gárda: Ní ḟaca, a Rí; ní ḟacamar aon duine ag dul amaċ an geata le dá uair aċt cailín tuaiṫe a ḃí sáṫaċ giobolaċ agus deifir mór uirri. D'imṫiġ sí as aṁarc sa dorċadas.

Aṁrán Cuṁa an Rí.

Aṁrán—Pé n-Éirinn í.

I ngleanntaiḃ séiṁ na héigse ḃím,
I ḃfanntais péin i ngéiḃ gaċ laoi,
An tseangḃean glé ba ḃéasaċ gnaoi,
Do sgannruiġ mé, pé nÉirinn í;
Pé nÉirinn í.

Ní ṫráċtfaiḋ mé ar ċéile Naois,
Ṫug ár na nGaeḋeal ar dtéaċt do'n Ċraoiḃ,
Ná'n ḃáḃ ó'n nGréig do ċéas an Traoi
Le grád mo ċléiḃ, pé nÉirinn í;
Pé nÉirinn í.

Is breáġ dear dréimreaċ réiḋ a dlaoi,
Go bárr an féir 'na slaod ar ḃir;
A tláṫfolt réiḋ do ḋéalraḋ an flíos,
Ar ġráḋ mo ċléiḃ, pé nÉirinn í;
Pé nÉirinn í.

Is cásṁar, taodaċ, déaraċ ḃím,
Go cráiḋte, créimeaċ, céasta ó'n mnaoi,
Is fanaċ, faon, gan ċéill ar baois,
Le gráḋ do'n ḃé, pé nÉirinn í;
Pé nÉirinn í.

An Rí [ag éirġe]: Cuartuiġtear an páirc agus an Ċúirt uile. Go beo! go beo!

[Imṫiġeann siad uile. Tig an t-Siḋeóg isteaċ. An bróigín le Caitlín n-a ġlaic aige, agus í ag breaṫnú air.]

An t-Siḋeóg: Má fágaim a bróigín annseo, ġeiḃtear gan aon ṁoill í. Mo ḋearmad mara gcuartóċaiḋ an Rí an ċríoċ go ḃfuiġ' sé an ḃean gur leis í. Agus is áluinn an ḃean-ċéile ag Rí ná Impeŕóir í!

[Fágann sí bróigín Ċaitlín n-a diaiḋ ar an talaṁ. Ní túisge imṫiġṫe í ná tig beirt ḃan uasal isteaċ agus iad ag comráḋ. Suiḋid i n-aice na h-áite n-a ḃfuil an ḃróg gan í feiceál.]

An Ċéad Ḃean Uasal: Naċ orm a ḃí an t-áḋ gur casaḋ liom tú! Aċt an oiread liom féin, ní mó ná go maiṫ a ṫaitniġ an daṁsa leat.

An Dara Ḃean Uasal: Cé'n ċaoi a dtaiṫ-neóċaḋ?

An Ċéad Ḃean Uasal: Is dóċa gurab é an rud céadna a ċuir as dúinn beirt.

An Dara Ḃean Uasal: Ní abróċainn nárḃ é . . . is ait iad na fir! A ṫúirse is ḟeicear siad éadan nua, siúd iad 'n-a ḋiaiḋ! Ó! Ní breáġ liom mná stróinséaraċa!

An Ċéad Ḃean Uasal: Aċt an Ríoġain stróinséaraċ sin le n-a raiḃ an Rí ag daṁsa ar feaḋ na h-oiḋċe, ḃí sise go h-áluinn ar ċaoi ar biṫ.

An Dara Ḃean Uasal: Ní féidir a ráḋ le fírinne naċ raiḃ. Aċt cá ḃfios cé hí?

An Ċéad Ḃean Uasal: Ba ċuma leis an Rí cé hí ar aon ċuma, aċt go dtug sé gráḋ ḋi láiṫreaċ.

An Dara Ḃean Uasal: Ba ċuma, ár ndóiġ. 'Sí a ṁill an oiḋċe orm. Maraċ í, ...

An Ċéad Ḃean Uasal: Maraċ í, ḋéanfaḋ an Rí daṁsa liomsa, rud a ġeall sé dom.

An Dara Ḃean Uasal [ar leaṫṫaoḃ; go fonóideaċ): Is cosaṁail go raiḃ sé dall nuair a ġeall sé a leiṫéid! [Os árd.] Cuma Rí nó tuaṫa é, is fearr le fear an ḃean stróinséaraċ go minic ná aon ḃean eile.

An Ċéad Ḃean Uasal [ag féaċaint ar an mbróiġín]: Céard é sin?

An Dara Bean Uasal: Marar buidéal é. . .

An Céad Bean Uasal: Ní heaḋ aċt bróigín gloine ṫar a ḃfacas ariaṁ! Bróigín ċoṁ beag is ċonnaic mé ariaṁ! [Breaṫnuiġeann an ḃeirt aca ar an mbróigín gloine go géar. Tig an Rí agus oifigeaċ le n-a ċois isteaċ i nganfios le linn na cainnte.]

An Dara Bean Uasal: Ní mé a ċaill é!

An Céad Bean Uasal: Marar leis an Ríoġain spóinséaraċ é. . . .

[Geiteann an Rí.]

An Rí [go h-úġdarásaċ]**:** Taḃair ḋom an bróigín sin!

[Síntear an bróigín ċuige.]

An Rí: Bróigín na Ríoġna áilne í go cinnte! [É corruiġṫe.] Níl aon ḃean eile sa Ríoġaċt d'ḟéadfaḋ troiġ a ċur sa mbróigín sin. [Osna uaiḋ.] Aċt cá ḃfuil an spéirḃean í féin? [go beo.] A Oifigiġ, glaoḋ ċugam ar ġárdaiḃ agus ar saiġdiúiriḃ! [É ag breaṫnú go ceanaṁail ar an mbróigín. An t-Oifigeaċ ag séideaḋ an stuic. Tig saiġdiúirí agus gardaí agus uaisle isteaċ.]

Oifigeaċ: Do ṫoil, a Rí?

An Rí: Dúntar geataí na páirce. Dúntar dóirse na Cúirte. [Imṫiġeann cuid de na gárdaiḃ agus 'de na saiġdiúiriḃ ar an ngnó sin.]

An Rí [le oifigeaċ eile]: Fógruiġtear ar fud na Ríoġaċta gur friotaḋ bróigín gloine annseo, agus go ḃfuil an bróigín sin i seilḃ an Rí agus naċ bpósaḋ sé aon ḃean ar an saoġal seo aċt an ḃean a mbeiḋ sé 'n-a cumas a troiġ a ċur sa mbróigín sin. [Uṁluiġeann saiġ-diúirí agus gárdaí dó, agus imṫiġeann siad ar a gcúrsa.]

An Rí [go dóċasaċ; ag dul i dtreo na Cúirte agus na h-uaisle ṫart air; an bróigín gloine n-a ġlaic aige agus é ġá infiuċaḋ]: Ní fada anois go ḃfeicfiḋ mé mo stóirín arís!

[Ceol Dóċasaċ.]

Braṫ.

An Treas Mír.

San áit ċéadna leis an gCéad Mír. Le moċ na maidne. Nuair a croċtar suas an brat, níl mórán soluis sa seomra, aċt de réir a ċéile méaduiġeann sé.

Ċitear Caitlín sa gclúid léiṫi féin. Na seanġiobail uirri arís agus í ag crónán léiṫi féin. Éaluiġeann osna uaiṫi.

Caitlín [de ġlór brónaċ]: Á! dá maireaḋ an saoġal a ḃí agam aréir! Aċt ar ndóiġ níl i n-aon saoġal aċt seal. [Tá cat mór duḃ ar ġlúin léiṫi.] Ḃfuil anois, a ċait? [leis an gcat]. Céard deir tú? Go ḃfuil naoi saoġal ag cat, an eaḋ? B'ḟéidir é, aċt ní cat mise. Mise Caitlín na Clúide, geárrċaile boċt ġiobalaċ, agus gan grád ag aon duine dom saraoir! [Osna uaiṫi]. Aċt feicṫear dom gur ċuir an Rí spéis ionnam . . . níos mó spéise ná ċuir sé i n-aon ṁnaoi eile d'á raiḃ ag an damsa . . . . [díbriġ-eann sí an cat]. Céard tá orm? Beiḋ mo ṁáṫair agus mo ḃeirt deirḃṡiúr isteaċ ar mo ṁullaċ, agus mara mbeiḋ an corcán anḃruiṫe ullaṁ 'n-a gcoṁair, beiḋ ár agus aċrann ann!

[Éiriġeann sí. Cosuiġeann ag séideaḋ na teine, ar a ḃfuil corcán mór, leis na builg. Crónán uaiṫi le linn na h-oibre seo. Méadú mór ar an solus sa seomra.]

Caitlín [agus cluas uirri]: Ó! seo ċugam iad agus gan aon ċeo déanta agam! Marḃóċar mé cinnte!

[Tig an Leas-Ṁáṫair agus an Ḃeirt deirḃṡiúr isteaċ.]

RESID. SOC. JES.

Caitlín: Fáilte ṁór róṁaiḃ! Is dóċa go raiḃ árdoiḋċe agaiḃ ag damsa an Rí.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Ḃí, an-oiḋċe ar fad. Aċt táim ċoṁ túirseaċ le cú i ndiaiḋ seilge.

An Dara Deirḃṡiúr: Tá mo ċeann ċoṁ tinn is dá mbéinn ag ól fíona le seaċtain.

An Leas-Ṁáṫair: Ḃfuil an anḃruiṫ ullaṁ agat do na créatúir ḃoċta, a Ċaitlín?

Caitlín: Tá beagnaċ, a ṁáṫair.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Raċad a-ċodlaḋ agus fanfad sa leabaiḋ go ceann seaċtaine.

An Dara Deirḃṡiúr: Sin é ba ċóir do'n triúr againn a ḋéanaṁ tar éis na h-oiḋċe.

An Leas-Ṁáṫair: Aċt go raḃ rud eicint iṫte agaiḃ i dtosaċ . . . . . a Ċaitlín, déan deifir leis an anḃruiṫ, adeirim! [Beireann Caitlín anḃruiṫ do'n triúr.]

Caitlín: Is eagal liom naċ ró-ṁaiṫ a ṫaitniġ an damsa liḃ, a ḋeirḃṡiúraċa?

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: A ṁalairt de sgéal ar fad atá againn. A leiṫéid d'oiḋċe níor ċuireas isteaċ ariaṁ!

An Dara Deirḃṡiúr: Ḃí uaisle na ríoġaċta ann.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Ḃí, aċt cé'n ḃríġ aċt an Ríoġain áluinn stróinsearaċ a ṫáinic ann agus cóirde maorḋa sé-ċapall léiṫi.

An Dara Deirḃṡiúr: Aċt an feisteas a ḃí uirri!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Gúna bán síoda go raiḃ gréasobair órḋa air.

An Dara Deirḃṡiúr: Agus í ag spréaċarnaċ ar nós na réaltóg leis an ualaċ seod a ḃí uirri.

[Gan aon áird aca ar Ċaitlín ar feaḋ na cainnte seo. Ise ag breaṫnú orra fá iongnaḋ.]

Caitlín: Agus cérḃ í ar ċor ar biṫ?

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Ní raiḃ a ḟios sin ag aon duine d'á raiḃ ann.

An Leas-Ṁáṫair: Aċt ag an Rí amáin b'ḟéidir!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Ní raiḃ a ḟios aige-sean cérḃ í aċt an oiread le duine.

An Dara Deirḃṡiúr: Aċt go dtug sé gráḋ ó n-a ċroiḋe ḋi a ċúirse is ṫáinic sí san áit. Níor ḋamsuiġ sé coisméag aċt leis an Ríoġain áluinn.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Deirimse leat go raiḃ éad ag na mnáiḃ eile léiṫi.

An Dara Deirḃṡiúr: D'ḟéadfá é a ráḋ!

An Leas-Ṁáṫair: Ṫugas féin gráḋ ḋi ċoṁ maiṫ leis an Rí féin.

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Agus mise freisin.

An Dara Deirḃṡiúr: A laġaiġ is ḃí sí linn-ne! [le Caitlín; go mórḋálaċ.] Agus a' gcreidfeá é, a Ċaitlín, ṫáinic sí ċugainn-ne agus ḃronn sí bláṫa áilne orainn.

Caitlín [agus a dá láiṁ i ngreim 'n-a ċéile]: Ó dá mbéinn ann! Dá ḃfeicinn í ag bronnaḋ bláṫ ar mo ḋeirḃṡiúraċa!

An Ḃeirt Ḋeirḃṡiúr [ag magaḋ fúiṫi]: Tusa! tusa ḃeiṫ ann! Cailín boċt giobalaċ de do ṡórtsa!

Caitlín! Agus is dóċa naċ fada anois go mbeiḋ pósaḋ glé-ġeal ríoġaṁail ann!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Is deacair sin a ráḋ. An rud is iongantaiġe ar an saoġal a ṫárla annsin.

An Leas-Ṁáṫair: Ní facas féin rud ċoṁ h-iongantaċ leis ariaṁ. [Cosaṁlaċt ar Ċaitlín go ḃfuil sí ag éisteaċt go géar.] Seaḋ, ḃí an Ríoġain áluinn stróinnséaraċ ag daṁsa leis an Rí——

An Dara Ḋeirḃṡiúr: Maraċ í, ní móide go mbéaḋ an ḃeirt uasal sin ag daṁsa linn-ne.

An Leas-Ṁáṫair: Ḃí do ṫost! Aċt, ḃí an Rí agus an Ríoġain ag daṁsa. Ṫosuiġ clog mór na Cúirte ar an dó-ḋéag a ḃualaḋ. Níor ṁoṫuiġ aon duine tada gur leig an Rí sgreaḋ as . . . ċuaiḋ sé i lagar nuair a ṁoṫuiġ sé an Ríoġain imṫiġṫe uaiḋ.

Caitlín [agus í corruiġṫe go mór]: An Rí! An Rí! Agus ná h-abair go ḃfuil an Rí marḃ!

An Leas-Ṁáṫair: Céard tá ort, a oinseaċ! Cé duḃairt go raiḃ an Rí marḃ. Aċt

ċuaiḋ sé i lagar gur éaluiġ gráḋ a ċroiḋe uaiḋ. [Imṫiġeann an imniḋe a ḃí ar Ċaitlín.]

Caitlín: Agus céard a rinne sé annsin, a ṁáṫair? [Cloistear stoc 'gá ṡéideaḋ amuiġ.]

An Leas-Ṁáṫair: Céard sin?

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr [ag breaṫnú tríd an ḃfuinneóig]: Oifigiġ, agus saiġdiúirí, agus gárdaí, agus uaisle!

An Leas-Ṁáṫair: Céard tá uaṫa?

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr: Isteaċ annseo atá siad ag teaċt.

An Leas-Ṁáṫair: Gaḃ isteaċ annsin sa gclúid, a Ċaitlín, ionnus naċ ḃfeicid na h-uaisle na giobail sin atá ort. [Téiḋeann Caitlín isteaċ sa gclúid. Tig na h-oifigiġ agus eile isteaċ faoi ġradam. Uṁluiġeann mná an tiġe dóiḃ.]

An t-Árd Oifigeaċ: Tá órdú agam ó'n Rí an ġairmsgoile seo a léiġeaḋ i ngaċ teallaċ ar fud na Ríoġaċta. [Páipéar oifigeaṁail aige.]

[Léiġeann sé an ġairmsgoile seo.]

"I n-ainm Dé. Órdú uainn-ne, an Rí, go ḃféaċaḋ gaċ bean óg sa ríoġaċt le n-a cois a ċur san mbróigín gloine atá ag ár n-Árd-Oifigeaċ airm agus a friotaḋ i n-aice ár gCúirte i ndiaiḋ an Daṁsa Ṁóir. An bean a dteiḋiḋ a cois sa mbróigín sin, 'sí a ḃéas agamsa mar ċéile agus mar ḃainríoġain."

[Geiteann Caitlín.]

Caitlín: Ó naċ é an saoġal iongantaċ é!

An Leas-Ṁáṫair [ar leaṫṫaoḃ; ós íseal]: Bí 'do ṫost, a óinseaċ! Ní ġaḃfaḋ spág leatsa ann, ár ndóiġ!

[Suiḋeann an Ċéad Ḋeirḃḟiúr ar ċaṫaoir i lár baill. Síneann sí cos léiṫi ċuig an Árd-Oifigeaċ. Déanann seisean iongnaḋ d'á méid. Ise ag iarraiḋ an ċos a ċur isteaċ sa mbróigín gloine. A súile ag teaċt amaċ ar a ceann le méid na n-iarraċt. Saiġdiúirí agus eile ag magaḋ fúiṫi go tostaċ ar gcúl agus ar leaṫṫaoḃ.]

An Ċéad Ḋeirḃḟiúr [allus léiṫi; cantal uirri]: Á! dá mbéaḋ sé beagán beag níos mó.

An t-Árd Oifigeaċ [go magaṁail]: Nó an troiġ beagán beag níos luġa!

[Téiḋeann An Ċéad Ḋeirḃḟiúr ar leaṫṫaoḃ agus fearg uirri. Suiḋeann an Dara Deirḃḟiúr ar an gcaṫaoir. Síneann sí cos ċuig an árd-Oifigeaċ. Níl aon ḃaoġal go raċaḋ an troiġ isteaċ sa mbróigín gleoite, olc, maiṫ ná dona.]

An t-Árd Oifigeaċ [ag umlú ḋi]: Tá eagla orm, a ḃean uasal, naċ gréasaiḋe maiṫ a rinne an bróigín sin má's ḋuitse rinne sé í! [Éiriġeann sí agus imṫiġeann léiṫi go feargaċ.]

Saiġdiúir [ós íseal]: Má tá orainn gaċ spág sa Ríoġaċt a ḃreaṫnú!

Saiġdiúir eile [ós íseal]: Má tá, ní feicfiḋ mise mo ṫeallaċ féin go ceann bliaḋna. [Ċíonn an t-Árd-Oifigeaċ Caitlín sa gclúid. Umluiġeann sé ḋi.]

An t-Árd-Oifigeaċ: Agus tusa, a ḃean uasal! [Tá leisg ar Caitlín eirġe. Beireann sé ar láiṁ uirri go múinte. Cuireann sé 'n-a suiḋe sa gcaṫaoir í.]

An t-Árd Oifigeaċ: Do ċroiġ, a ḃean uasail!

Caitlín [go cuṫalaċ; í corruiġṫe]: Ní liom an ḃróg ar ċor ar biṫ! Ní liom í, adeirim! Mise Caitlín na Clúide naċ dtéiḋeann 'n-aon áit.

An t-Árd Oifigeaċ: Do ċroiġ, a ḃean uasal! [Is éigin di géilleaḋ, agus an troiġ a ṡíneaḋ ċuig an Árd-Oifigeaċ.]

An Ḃeirt Ḋeirḃṡiúr: Naċ é an magaḋ mór é! Ag iarraiḋ spág Ċaitlín na Clúide a ċur i mbróigín de'n tsórt sin! [Téiḋeann troiġ Caitlín isteaċ sa mbróigín go réiḋ. Iongnaḋ ar ċáċ.]

An t-Árd Oifigeaċ [ag umlú di]: Tusa a ḃéas mar ċéile ag an Rí. Tusa ḃéas mar ḃainríoġain ar an tír. [Uṁluiġeann cáċ di aċt a muinntir féin.]

An Leas-Ṁáṫair: Cé'n magaḋ é seo agaiḃ?

An Ḃeirt Ḋeirḃṡiúr: Ag iarraiḋ ár maslaḋ atáid.

An Leas-Ṁáṫair: Bean aimsire againn í. Cé'n ċaoi a mbéaḋ a leiṫéid ag daṁsa an Rí? Nár ċaiṫ sí an oiḋċe annseo ag glanaḋ an tiġe. Ise 'n-a bainríoġain!

An t-Árd Oifigeaċ [go postaṁail]: "An bean a dtéiḋiḋ a troiġ sa mbróigín sin, 'sí ḃéas mar ḃainríoġain ——" Sin iad na focla atá i ngairm sgoile an Rí.

[Beireann sé ar láiṁ ar Ċaitlín. Éiriġeann sise. Bailiġeann cáċ ṫart uirri i dtreo naċ bfeiceann aon duine an t-Siḋeóg a ṫáinic isteaċ agus a ḃí ag bearṫú a slaite le linn na cainnte. Tig dorċadas ar feaḋ aċair ḃig. Cloistear focla diaṁaire dorċa draoiḋeaċta le linn an dorċadais seo maille le ceol mall.]

NA FOCLA DIAṀAIRE.

Lúrabóg, larabóg,
Buille ó ṗéacóig,
A uisge agus a ġaoṫ,
A naoiṁ agus a ṡaoi,
Déan ríoġain áluinn de mo Ċaitlín óig.

[Tig an solus arís. Ní sean-ġiobal atá ar Ċaitlín na Clúide anois aċt an ċulaiṫ uasal a ḃí uirri ag an damsa. Tá an t-Siḋeóg imiġṫe.]

An Leas-Ṁáṫair: Ó! Ó! Ó! 'Sí an Ríoġain áluinn stróinséaraċ í!

An Ċéad Ḋeirḃṡiúr [ag fáisgeaḋ a láṁa]: Támaoid réiḋ! Támaoid réiḋ! Ár ndeirḃṡiúr dár ṁasluiġeamar i gcoṁnaiḋe 'n-a Ríoġain áluinn i ngan fios dúinn! Ní ṁaiṫfiḋ sí dúinn go deo é! [Caiṫeann an beirt ḋeirḃṡiúr iad féin ar a nglúnaiḃ.]

Caitlín [go lágaċ cartannaċ]: Éiriġiḋ, a ḋeirḃṡiúraċa dílse! Maiṫim díḃ ó mo ċroiḋe amaċ. Agus tusa, a Leas-Ṁáṫair—ná h-imṫiġ. [Cluintear stoc amuiġ. Tig giolla óg isteaċ faoi ḋeifir.]

An Giolla Óg: An Rí! An Rí! Ċugaiḃ an Rí! [Tig an Rí agus na huaisle isteaċ.

ré

An ... , ó ... aṁ ... é i ... ċe. ... nar ... ċt.

Ca ... ag ... ar ... rḃ- ... aoi

An ... nlú ... ḋe. ... ra ... ċa. ... oir

Date Due

JUN 3 1959

DOES NOT CIRCULATE

A ... ḃ an ... eaċ. ... sé

An ... , ó ... mo ċroiḋe taitneaṁ ḋuit, agus ḃí fios agam naċ raiḃ sé i nḋán ḋúinn sgaraḋ le ċéile coiḋċe. Má táir féin sásta, tusa ḃéas mar ḃainríoġain orm féin agus ar mo Ríoġaċt.

Caitlín: Déantar ann, a Rí oirḋeirc. [Ag breaṫnú ar a beirt ḋeirḃṡiúr agus ar a leas-ṁáṫair.] Aċt bíoḋ mo ḋeirḃṡiúraċa agus mo leas-ṁáṫair ḋílis faoi do ċomairce freisin.

An Rí [Greim láiṁe aige uirri: é ag uṁlú ḋi]: Beiḋ go deo, a Ríoġain mo ċroiḋe. Agus beiḋ an beirt uasal is mó sa Ríoġaċt mar ċéilí ag do ḋeirḃṡiúraċa. [Uṁluiġeann na deirḃṡiúreaċa ḋó.] Anois ċuig an bpósaḋ!

[Ceol Áṫasaċ.]

AN BRAT.

NEW PU[...]

BOSTON COLLEGE
3 9031 01192107 9
159147

AN OUTLINE HISTORY OF IRELAND FOR

ıal

ᴎE,

I.

f

;

159147
Ó Conaire, Pádraig.
Author
Caitlín na clúide.
Title

Ó CONAIRE

DOES NOT CIRCULATE

BOSTON COLLEGE LIBRARY
UNIVERSITY HEIGHTS
CHESTNUT HILL, MASS.

Books may be kept for two weeks and may be renewed for the same period, unless reserved.

Two cents a day is charged for each book kept overtime.

If you cannot find what you want, ask the Librarian who will be glad to help you.

The borrower is responsible for books drawn on his card and for all fines accruing on the same.

THE O'MULLANE SERIES for IRISH SCHOOLS

READERS

1. Timċeall an Tiġe (Ó Maoláin) .... 3d.
2. Mé Féin (Ó Maoláin) .... 4d.
3. Sinne (Ó Maoláin) .... 6d.
4. Obair an Lae (Ó Maoláin) .... 7d.
5. Obair na Bliaḋna (Ó Maoláin) .... 8d.
6. Saoġal na Caṫraċ (Ó Maoláin) .... 8d.
7. Comrádaí (Ó Murċaḋa) .... 1s 0d.
8. Mo Ċoṁurrana (Ó Maoláin) .... 1s. 0d.

TEXTS

1. An Ċearc Ḃeag Ruaḋ (Ó Maoláin) .... 3d.
2. Laeṫe Croḋa (Ó Maoláin) .... 6d.
3. Gearr-Sgéalta Grinn (Ó Ruaḋáin) .... 6d.
4. Draoiḋeaċt (Ó Conaire) .... 6d.
5. An Ċinneaṁaint (Ó Conaire) .... 6d.
6. Trí Truaiġe na Sgéalaiḋeaċta (Ó Conaire) .... 1s. 6d.
7. Faoi Ḃrataċ na Spáinne agus na h-Éireann (Ó Conaire) (*Printing*)

HISTORY

1. Eaċtraí Móra ó n-Ár Stair (Ó Conaire) 1s.
2. Taoisiġ Éireann (Ó Maoláin) .... 8d.
3. Chiefs of Eire (O'Mullane), a free English version of Taoisiġ Éireann 6d